

Við skógarmörk í fjallaskarðinu Col d'Izoard. Mynd: BJ

Um fjöll og firnindi í Frakklandi

Fræðsluferð Skógræktarfélags Íslands 13. – 20. september 2016

Inngangur

Þegar Frakkland ber á góma þá dettur manni síst í hug skógrækt, trjátegundir, skógarafurðir eða annað slíkt. Meiri líkur eru á því að komi upp í hugskotið vín, ostur, trufflur eða Eiffelturinn. Okkar tengsl við Frakkland eru líka mótuð af sögu fyrri alda og tengd sjómönnum frá Bretagne sem hingað komu árvisst til Íslands og hættu því ekki fyrr en í byrjun 20. aldar. Það kemur því sjálfsagt flestum á óvart að Frakkar eru ein helsta skógræktarþjóð Evrópu, sem á langa og merka sögu sem reyndar verður ekki rakin hér. Það er hins vegar svo að skógrækt var og er enn mikilvægur þáttur í efnahag og þróun Frakklands. Það sem hefur vakið

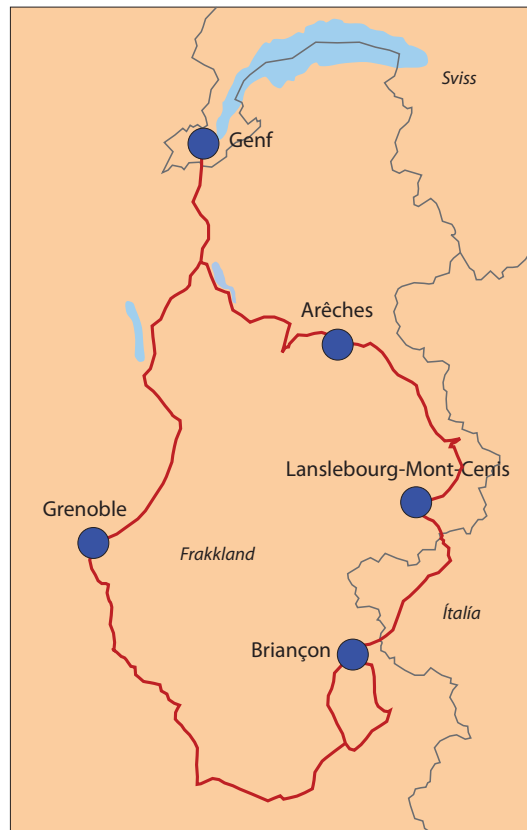
athygli okkar hér á landi eru ekki síst Alþarnir en þar er að finna trjátegundir sem horft hefur verið til í ríkum mæli undanfarin ár. Að hluta til hefur þetta verið rakið í greinum Þrastar Eysteinssonar og Þórarins Benedikz í Skógræktarritinu 2009 og í ferðasögum Ólafs Sturlu Njálssonar árið 2011 og Sæmundar Kr. Þorvaldssonar árið 2012 í sama riti. Það var því fyllsta ástæða til að efna í enn eina ferðina til Alpna og þá kom í ljós að Frakkland var enn ónumið í þeim ferðum sem Skógræktarfélag Íslands hefur skipulagt. Eina landið sem þá er eftir að heimsækja á þessum slóðum er Ítalía og vonandi ekki langt að bíða þess að þangað verði farið.

Þegar Skógræktarfélag Íslands skipuleggur fræðsluferðir á erlenda grund er oft töluverður aðdragandi að þeim. Við skipulagningu þessarar ferðar fóru Kristján Baldursson og Gabriel Pic, sem var um fimm ára tímabil starfsmaður Skógræktarfélagsins, undirbúningsferð í maí 2016 með það fyrir augum að ganga endanlega frá ferðatilhögun, gistingu, skoða aðstöðu og hitta persónulega þá sem síðar tóku á móti hópnum. Eftir ferð þeirra féлага urðu nokkrar breytingar frá upphaflegri áætlun og um leið komu til sögunnar nýir samstarfsaðilar. Skyndilegt fráfall Kristjáns, sem varð bráðkvaddur 24. júní 2016, þegar hann var á leið með gönguhóp á Ok, kom öllum í opna skjöldu. Þegar frá leið var ákveðið að halda ferðinni til streitu enda nánast allir lausir endar þá þegar hnýttir. Þannig var ferðin um leið tileinkuð minningu Kristjáns, enda átti hann mikinn þátt í að gera fyrri ferðir félagsins einstaklega eftirminnilegar en fyrsta fræðsluferðin fyrir Skógræktarfélag Íslands sem hann skipulagði var til Nýfundnalands árið 2005.

Þátttakendur í ferðinni voru 43 auk bílstjóra þannig að þetta var í alla staði þægilegur hópur og samrýmdur, mikið sungið, sagðar sögur og ekki endilega dvalið við allan sannleikann.

Eins og áður sagði er Frakkland dags daglega þekktara fyrir önnur gildi en skógrækt og þó að það teljist ekki til stærstu skógræktarlanda heims þá er engu að síður skógrækt afar mikilvægur þáttur í efnahagslífi Frakklands og skógarhögg og nytjar skóga hafa verið stundaðar þar í þúsundir ára.

Með borgarmyndun var þörf fyrir byggingarefni og eldivið og þurfti oft að sækja slík hráefni um langan veg en meginflutningsleiðir voru árnar. Í frönskum heimildum er hægt að rekja skógarnytjar langt aftur fyrir miðaldir en góður lagarammi varð ekki til fyrr en 1669. Í byrjun nítjándu aldar, þegar gengið hafði verið ótæpilega á auðlindina, varð til

Akstursleið hópsins og gististaðir. Kort: Ragnhildur Freysteinsdóttir

nýtt regluverk sem tók einnig á meðferð einkaskógræktar. Þessi saga um ofnýtingu og rányrkju er því miður stef sem við könnumst við allt of víða og ekki síst í heimahögum.

En áhugaverðast fyrir þorra þátttakenda í ferðinni var kannski fyrst og fremst að skoða trjátegundir sem vaxa í Alpahluta Frakklands, en um leið var markmið ferðarinnar að varpa ljósi á hvernig skógarnir eru nýttir og með hvaða hætti horft er á sjálfbærni hugtakið. Af reynslu og verkþekkingu Frakka er margt hægt að læra, m.a. hvernig þeir nýta viðarafurðir, mismunandi tegundir og stefna saman ólíkum faggeirum í því skyni að þróa nýjar vörur.

Skógur þekur nú um 29% af heildarflatarmáli Frakklands sem er um 550 þúsund

Ferðalangarnir ásamt frönskum gestgjöfum frá Skógræktinni í Beaufort. Mynd: BJ

ferkílómetrar að stærð; þar af eru aðeins 0,2% upprunalegir skógar eða náttúruskógar. Þar er því fyrst og fremst að finna manngerða skóga og teljast nytjaskógar vera um 98% af skógum Frakklands. Er eignarhald þeirra með þeim hætti að 74% þeirra er í einkaeigu en 26% í opinberri eigu.

Ferðasagan

Þriðjudagur 13. september

Árrisulir þátttakendur í ferðina voru flestir mættir tímanlega í Leifstöð enda gekk allt vel fyrir sig þrátt fyrir þröng á þingi. Nú er svo komið að flugfélögin láta farþegana sjálfa bóka sitt hafurtask enda sparar það mannafla og lækkar kostnað við innbókunarkerfin. Vafðist þetta fyrir sumum en allt gekk upp að lokum og voru allir komnir á tilsettum tíma í flug FI-564 til Genf í Sviss. Lagt var í loftið kl. 7:20 og rúmlega þremur tímum síðar renndi fákurinn sér niður undir Genfarvatnið þar sem blöstu við vínviðarekrur í hlíðum á hægri hönd og fjallgarðar Alpanna á þá vinstri. Stuttu síðar lentum við á flugvellinginum þar sem

allt dót þátttakenda komst til skila. Við útganginn tók á móti okkur franskur herramaður, Gabriel Pic, sem átti eftir að vera okkar aðalhjálparhella næstu daga, vakinn og sofinn yfir öllum duttlungum mörlandans en einnig vörpulegur bílstjóri, hún Valeri Christelle, sem átti sannarlega eftir að vekja aðdáun og traust okkar ferðalanganna þegar leið á ferðina.

Þrátt fyrir að við dvældum stutt við í Genf er vert að nefna að borgin er alþjóðleg í alla staði þar sem margar alþjóðlegar stofnanir hafa aðsetur og höfuðstöðvar, svo sem Rauði krossinn og Matvælastofnun Sameinuðu þjóðanna, auk þess sem þar eru haldnar árlega alþjóðlegar ráðstefnur. Vert er að geta þess að rétt við flugvöllinn, á mörkum Sviss og Frakklands, er eitt mesta vísindaundur sem byggt hefur verið, en það er Sterkeindarhraðallinn sem af og til er í fréttum og tekinn var í notkun árið 2008.

En að þessu sinni dvöldum við ekki lengi í Sviss því stefnan var tekin á fjallgarðinn sem rís í austri. Eftir um klukkutíma akstur var komið upp bæjarnafn á umferðarskiltin

Verðmætir bleifar Beaufort-ostanna eru geymdir við kjöraðstæður og virði þeirra er um 70 þúsund krónur stykkið. Það þarf all marga lítra frá mjaltþjörkum eins og hér til hægri til að framleiða 1 kg af gæðaosti. Myndir: BJ

sem hljómar kunnuglega, Annecy en þar héldu strákarnir okkar til sl. sumar þegar þeir gerðu garðinn frægan á sparkmótinu í Frakklandi. Þótti tilhlýðilegt að taka þar stuttan stans við eitt þekktasta bakarí bæjarins sem stendur á bökkum vatnsins fagra. Gafst þar tími til að kaupa fursta-kökur og draga að sér fyrsta franska andblæinn og stilla bragðlaukana. Eftir um klukkutíma stans var svo haldið inn dalinn inn af vatninu og í stað þess að aka þægilega leið eftir hraðbrautinni var haldið á brattann. Þá komu í ljós eiginleikar hins öflugra bílstjóra okkar, Christelle, þar sem hún fetaði þvengmjóan veginn upp ótal snarbrattar brekkur, skógi vaxnar, sem staðið hefði í flestum íslenskum rútabíl-stjórum. Fór nokkuð um suma en þetta var hins vegar frekar prófsteinn á það sem síðar kom; lágur fjallshryggur og fljótlega vorum við komin á brún og tók þá strax að halla undan fæti. Fallett útsýni blasti við niður í næsta dal þar sem tók við okkur þorpið Queige. Áfram haldið í austur

Búsetulandslag og heimagarður. Myndir: BJ

upp dalinn og á brekkuna allt að næsta viðkomustað, bænum Beaufort. Hér vorum við komin í hjarta ostagerðar í Frakklandi og við tók yfirgripsmikil fræðslusýning. Hópnun var skipt upp í minni hópa og

hófst nú kennslustund í framleiðsluferli þekktustu afurðar héraðsins, sem kennd er við áðurnefndan bæ. Ostagerðin stendur á gömlum merg og tekur allt að 6 mánuði. Lageraður, saltborinn og umstaflaður

Barri
Skógræktarstöð

MUNIÐ
AFSLÁTTINN

SKÓGARPLÖNTUR

Þjóðum upp á ræktunarsamninga á skógarplöntum til lengri og skemmri tíma.

Lámarks magn eru 1000 plöntur.

Útvegum fræ og annað erfðaefni að óskum kaupanda til ræktunar.

SENDUM HVERT Á LAND SEM ER

Barri ehf. • Valgerðarstaðir 4
701 Egilsstaðir • sími: 471 2371

www.barri.is

Vandað mannvirki reist með heimaefngnum efniviði til skjóls á vörumarkaði í Beaufort. Mynd: BJ

osturinn gera hann að þeirri vöru sem fræg er orðin. Þarna eins og víðar var hins vegar farið að nota þjarka sem koma í stað mannshandarinnar við umstöflun á ostunum sem þarf að hreyfa reglulega. Ef allt á að ganga upp þarf samt að fylgjast vel með öllum þáttum. Alls eru fimmtán sel af svipaðri gerð í héraðinu; samlög bænda þar sem Beaufort ostarnir eru framleiddir. Þótti mönnum fróðlegt að sjá hvernig hægt er að breyta venjulegri mjólk í þessa gæðavöru. Allir sem vildu fengu síðan að smakka á mismunandi gerðum osta og vættu kverkarnar með eðalvínum, rauðum og hvítum allt eftir smekk. Uppruni ostanna er náttúrulega kýrnar sem haldið er í haga í fjöllum og hlíðum héraðsins. Daginn eftir stoppuðum við hjá einum slíkum haga þar sem kúnum er smalað á mjaltþjarka og mjólkinni síðan ekið sem leið liggur. Greinilegt er að hér er um mjög öflugt og þróað afurðarkerfi að ræða þar sem hver hlekkur tekur við af öðrum. Þegar þessari fróðlegu kynningu var lokið var haldið áleiðis lengra inn dalinn að dvalarstað okkar þá nóttina, að

hótelinu Azureva Holiday Centre, greinilega byggt upp fyrir skíðatúrismann. Um kvöldið fengum við svo smjörþefinn af osta-fondú réttum héraðsins. Bræddur ostur var snæddur með ýmsu góðmeti, herlegasta máltíð. Þar komu til móts við hópinn þrír herra menn frá Frönsku Skógræktinni, þeir Thierry Doix, Didier Gachet og Robert Bouchage, sem borðuðu með okkur og nutum við svo samveru og leiðsagnar þeirra daginn eftir.

Miðvikudagur 14. september

Daginn eftir var risið árla og snæddur morgunverður. Síðan tóku menn sitt hafurtask því í Azureva dvöldum við ekki lengur. Enn var bjartur dagur en æði misjafnt er hvenær sólarupprás er í fjallasölum Alpanna, allt eftir aðstæðum. All víða hefur byggð þróað þannig að sveitabýli og þorp eru staðsett í norðurhlíðum dala, þ.e.a.s. þeim hlíðum sem snúa móti sól og þar sem hún kemur upp mun fyrir dagsins; þar eru bæirnir og landbúnaður stundaður, tún, búfé og hagar. Það hefur því jafnframt orðið þannig að hlíðar sem

Maríumynd frá 15. öld í kirkju í Lanslevillard. Sembrafuran er með þeim eiginleika að hvorki mólur né ryð fá henni eytt og því hefur hún verið notuð í kirkjumuni, altarástóflur og freskur. Mynd: BJ

snúa undan sól eru yfirleitt skógivaxnar. En auðvitað er þetta ekki algild regla.

Við héldum áleiðis um sveitavegi upp brattar hlíðar en þarna var búsældarlegt um að lítast. Við hittum þá féлага frá Skógræktinni frá kvöldinu áður og þeir bentu á jarðskriðu handan dalsins sem fór þar niður fyrir nokkrum árum, sem betur fer án þess að valda mannskaða, en bæði skógur og hús fóru illa. Um þetta spunnust fjörugar umræður og vangaveltur um mikilvægi skóganna í umhverfinu og samspil manns og náttúru. Þarna er mönnum vel ljóst hve skógurinn skiptir miklu máli fyrir jarðvegsvend en menn

hafa einnig áhyggjur af aukinni úrkomu og vætusömum vetrum sem virðast þar vera styttri í báða enda. Hnattræn hlýnun hefur greinilega víða ófyrirséðar afleiðingar. Auk þess að skoða lítinn heimagarð þar sem gat að líta ýmiskonar garðávexti, sem sjálfsagt dugar að mestu fyrir eitt heimili, var unun að horfa á búsetulandslag Alpanna. Það var bjart yfir og í fjarska grillti í snæviþakinn tind Mont Blanc.

Í næsta áfanga var haldið inn í hjarta Beaufort bæjarins og skoðað hvernig skógræktargeirinn hefur sameinast um að leggja sitt af mörkum til að fækka vistsporum við mannvirkjagarð. Þar er að finna stórt skýli sem nær yfir vöru – og viðburðamarkað bæjarins, sem iðulega er opinn um helgar og á tyllidögum. Þetta skýli var nýlega byggt og kostað af skógargeiranum og fyrirtækjum á svæðinu. Eingöngu var notaður efniviður úr héraðinu. Hvergi í þessari byggingu er notað járn né skrúfur við festingar og ekki heldur límtré né nokkuð sem er aðflutt. Til að gera þetta gerlegt þurfti að nota gamla verkþekkingu sem var nýtt á árum áður en hefur að mestu horfið fyrir tilstilli svokallaðrar hagræðingar. Á torginu var gefinn frjáls tími til að skoða sig um, en síðan var hópurinn sameinaður og gengið áleiðis niður dalinn. Á leiðinni virtu ferðalangarnir fyrir sér gömul jafnt sem ný timburhús, sem eru með öllum nútíma þægindum. Síðan var arkað um þrjá kílómetra að áningarstað þar sem nesti var etið í yndislegu veðri. Á útivistarsvæðinu voru góðar merkingar, frumleg upplýsingaskilti og haganleg salernisaðstaða.

Að þessu loknu var komið að kveðju-stund þeirra féлага frá Skógræktinni. Leystu þeir hópin út með fallettum gjöfum sem einn þeirra hafði skáldað í við. Stjórnaði söngstjóri ferðarinnar, Sigurður Þórðarson, fjöldasöng í þakklætisskyni og þakkaði þannig fyrir þeirra fróðlegu leiðsögn, gjafir og frábæran dag.

Gönguferð um skóga og fjallasali í nágrenni Lanslebourg. Mynd: BJ

Var nú haldið á brekkuna að nýju en áð við uppistöðulónið Lac de Roselend en það ku hafa nær staðið á þurru þegar þeir félagar Kristján og Gabriel fóru um svæðið um miðjan maí. Síðan var ekið sem leið lá í átt að Mekka skíðaiðkunar hér í Frakklandi, bænum Val d'Isère. Þar eru mikil skíðamannvirki, hótél á hótél ofan, skíðalyftur og kláfar þvers og kruss. Líklega ofbyði nú einhverjum þessi helgispjöll á heiðinni en hér er það veturinn og túrisminn sem skapar auð og hagsæld. Á sumrin er einnig aukin notkun á þessum mannvirkjum af hjólreiðamönnum sem láta sig gossa niður snarbrattar hlíðarnar. Að þessu sinni var ekki tími til að stoppa heldur gjóuðum við augum á landið, fjöllin og fyrirferðarmikil mannvirkin gegnum bílrúðuna. Gerður var stuttur stans við einn mjaltabásinn þar sem teknar voru myndir en ekki áð fyrr en efst í skarðinu Col de l'Iseran í 2.770 metra hæð. Þar var hálf hryssingslegt, innan við 2 gráður og rigningarlegt að sjá til vesturs, enda kom á daginn að snjóað hafði í fjöll þá nóttina.

Nú tók að halla undan fæti og þegar komið var á brún dals þar sem við blasti þorpið Bonneval-sur-Arc reyndi á bílstjóran okkar. Þar stóðu yfir vegaframkvæmdir og tæki og tól þeirra vegagerðarmanna vel skorðuð hlíðarmegin. Hleypt var hjá í hollum og þurfti að aka á vegarbrún með hyldýpið á vinstri hönd. Brást bílstjóranum ekki bogalístin frekar en fyrri daginn og uppskar Kristall, eins og við kölluðum hana, mikið klapp þegar bifreiðin silaðist í höfn. Í kvöldskímunni var svo haldið niður dalinn í átt að áfangastað okkar næstu tvær nætur á Hotel Alpazur rétt hjá bænum Lanslebourg-Mont-Cenis.

Fimmtudagur 15. september

Snjókoma næturinnar varð til þess að dagskrá dagsins breytist frá því sem fyrirhugað hafði verið en ráðgert hafði verið að halda að skógarmörkum í þjóðgarðinn National de la Vanoise. Það var því brugðið á það ráð að halda til kirkju í nágrennabænum Lanslevillard og sjá hvort stytti ekki upp. Kirkjan er frá 12. öld og tileinkuð Maríu mey, en einnig er

Hjá þessum glaðbeittu stöllum gildir að láta ekki happ úr hendi sleppa. Mynd: BJ

Vatnsrásir spara viðhald á vegum og stígum. Mynd: BJ

að finna á sama svæði kapellu tileinkaða dýrlingnum Sebastian. Í kirkjunni er að finna freskur frá 15. öld sem lýsa lífi Krists sem eru eins og þær hefðu verið gerðar í gær. Altari og aðrar töflur vöktu sérstaka

athygli en þær eru gerðar úr sembrafuru af miklum hagleik með gyllingum og máluðu skrauti. Mun sembrafuran vera sérstaklega vel til þess fallin þar sem hvorki mólur né aðrar niðurbrotslífverur virðast vinna á

Ofan við Bonneval í yfir 1.850 m hæð er fallegur laufskógur, aðallega hlynur. Mynd: BJ

viðnum. Stórmerkilegt er hversu vel þessi verk hafa varðveist, nær óbreytt eftir fleiri hundruð ár. Þegar þessari fróðlegu messu lauk að tveim tímum liðnum hafði styt upp og var haldið ofar í dalinn þar sem tóku á móti okkur tveir galvaskir leiðsögumenn. Var hópnum skipt upp í tvo hópa eftir erfiðleikakvarða og gengið eftir stígakerfi skóganna, sem voru all fjölbreyttir. Fyrst og fremst lauftré í dalbotninum meðfram ánni, sem var kolmórauð eftir úrkomu næturinnar. Þegar lengra kom upp í hlíðar dalsins varð greni og lerki áberandi. Auk þess var að finna runna og aðrar trjátegundir í jöðrum og brúnum sem margir veittu athygli og gerðu sig jafnvel heimakomna við ávexti og ber sem virtust hæfilega þroskuð við nánari skoðun. Allt gekk að óskum í þessari gönguferð hjá báðum hópum þar til að rútan var að renna af stað en þá uppgötvaðist að tvær heiðurskonur höfðu ekki skilað sér. Upphófst nokkur rekistefna af þessu tilefni og komu fram tvær kenningar um afdrif. Þeirri fyrri, að þær væru svo ölkærar og hefðu þefað

upp einhverja vinstofu og sætu þar að sumbli, var snarlega vísað til föðurhúsanna þar sem hvorug þeirra hafði nokkurn tímann verið kennd við Bakkus. Hin síðari tilgáta þótti sennilegri, að þær væru við berjatínslu og hefðu gleymt stund og stað. Kom á daginn að það átti við einhver rök að styðjast en báðar komu í leitirnar eftir nokkra eftirgrennslan og varð engum meint af. Helst var það þó hinum frönsku opinberu leiðsögumönnum sem virtist brugðið, enda alls óvanir að halda utan um íslenska túrista, sem hegða sér jafnan eins og íslenska sauðféð, gengst ekki í hóp.

Var nú haldið til þorpsins Bonneval sem er í um 1.850 m hæð. Þetta er sérstakt þorp á að líta þar sem ásýnd húsa er óvenjuleg en nánast öll hús eru byggð úr steini og þökin úr stórum steinskífum. Í dag er bærinn vinsæl skíðaparadís enda snjóar hér venjulega mikið. Í dalnum sem gengur niður frá Bonneval og að Lanslebourg er ein aðal skíðaáðstaða í Frakklandi fyrir norrænu greinarnar, skíðagöngu og skotfimi, en þar hafa Frakkar verið

Í Bonneval eru öll hús byggð úr steini og þar eru ný hús engin undantekning. Mynd: BJ

Þessi steinsmiður sagði fátt en vakti athygli okkar. Það er seinlegt verk að móta hvern einasta stein en þannig hefur hins vegar bærinn Bonneval verið byggður frá fyrstu tíð. Mynd: BJ

sigursælir undanfarin ár. Að lokinni skoðunarferð um Bonneval og skógivaxnar hlíðar mikilla fjallasala var haldið heim á hótél þar sem enn var snætt ljúffengt fondu

um kvöldið, þema fyrstu daga ferðarinnar þar sem við kynntumst enn frekar kimum þjóðlegrar matarmenningar gestgjafa okkar.

Áð við uppistöðulónið Lac du Mont Cenis. Mynd: BJ

Móttökunefnd í handverks- og hönnunarsetri. Fremstur Denis Maison en við hlið hans Pierre Leroy. Mynd: BJ

Föstudagur 16. september

Áfangastaður þessa dags var bærinn Briançon en þar hafa löngum legið krossgötur. Hópur eldhuga rann á skeið upp að skógarmörkum á undan meginhópnum og var svo gripinn upp í

rútuna þegar haldið var upp fjöllin. Veður var heldur þungbúið og lá við að þokan næði niður í fjallaskörðin, en þegar frá leið létti að mestu. Var nú stefnan tekin til Ítalíu og í rúttunni voru sagðar mergjaðar sögur af görpum fyrri alda, þeim Hannibal og

Hér tekur myndunaraflíð á rás. Myndir: BJ

Napoleon Bonaparte, sem báðir fóru hér um með vöskum sveitum. Það er í sjálfu sér með ólíkindum að hér hafi Hannibal farið með Afríkufíla, tvöhundruð árum fyrir Kristburð, yfir veglaus fjallaskörð og einstigi enda mun það hafa verið svo að aðeins örfáir stríðsfílar komust lifandi niður á sléttur Ítalíu. Margt hefur verið skrifað um Napoleon en það kemur kannski flestum á óvart að hann stóð fyrir löggjöf sem leiddi til þess að regluverk var sett um skógvernd og nýtingu þeirra. Á átjándu öld var svo komið að gengið hafði verið ótæpilega á skóga í Frakklandi og um hálfgerða rányrkju víða að ræða. Löggjöf sú sem Napoleon kom á, Code Napoleon, markaði auk annars afgerandi spor sem leiddu til skynsamlegrí nýtingar á skóguni í Frakklandi.

En við áttum eftir að heyra meira af afrekum keisarans síðar á leiðinni. Við eitt uppistöðulónið, Lac du Mont Cenis, áðum við nokkra stund og drógum að okkur fríska fjallaloftið áður en haldið var niður snarbrattar hlíðar Ítalíumegin. Með því að aka gegnum Ítalíu styttum við okkur leið

Til að skapa gott hljóðfæri má hins vegar engu skeika. Mynd: BJ

Yfirlitsmynd frá kastalanum yfir bæinn Briançon. Mynd: BJ

Gabriel útskýrir vinnuferli sögunarmyllu í nágrenni Briançon. Mynd: BJ

sem ella hefði tekið hálfan daginn. Eftir akstur í hálfan annan tíma um Ítalíu, þar sem fátt bar til tíðinda, vorum við aftur komin á franska grund og ekinn dalur í suðsuðvestur í átt að bænum Briançon. Um hálf tíma akstur frá bænum var áð við lítinn bæjarkjarna og handverkssetur þar sem heil sendinefnd tók á móti okkur. Handverkssetur þetta er viðleitni stjórnvalda til þess að tengja saman skógariðnaðinn, listamenn, smíði og handverksmenn.

Helsti forgöngumaður þessa seturs er Denis Maison sem var með okkur það sem eftir lifði dags. Auk hans mætti Pierre Leroy, eldhugi mikill og hugsjónamaður og jafnframt bæjarstjóri í næsta sveitarfélagi. Hann hefur um árabíl unnið að því að efla umhverfshugsun og sjálfbærni, ekki bara í skógargeiranum þar um slóðir heldur almennt. Meðal annars hefur það verið hlutverk hans að tengja saman hina ýmsu hópa sem vinna markvisst að því að nýta sem best það hráefni sem til fellur í skógum Alpanna. Nýta jafnframt gamlar aðferðir sem notaðar voru áður við húsbyggingar en auk þess að efla nýsköpun með ýmsum

hætti. Öll þessi vinna og samstarf er samt unnin með því markmiði að sem fæst sótspor sitji eftir. Hráefnið sé nýtt sem mest úr héraði og heldur ekki flutt landsvæða á milli og unnið þar en við það tapast venjulega störf. Var gaman að heyra hans sjónarmið og staðfestu í því sem hann telur að sé eitt mikilvægasta umhverfismál heimsins en það er að snúa á hlýnun jarðar. Í þessu sambandi barst í tal hvort hann hefði ekki áhuga á því að koma til Íslands en taldi hann það af og frá. Slíkt kæmi ekki til greina, hann væri löngu hættur að sóa sótporum með þeim hætti. Ekki það að hann hefði ekki áhuga á að heimsækja landið en það yrði þá að vera með siglingu á seglskipi ef til þess kæmi. Hópurinn eyddi hér dágóðum tíma, virti fyrir sér gripi, húsgögn og listaverk, auk þess sem heimamenn sögðu frá tilurð og rekstri setursins.

Í framhaldinu notuðum við tímann til að skoða helsta tákni bæjarins, kastala mikinn sem kenndur er við marskálk og verkfræðing að nafni Sébastien Le Prestre de Vauban, sem uppi var á 17.

HEIÐURSÁSKRIFENDUR SKÓGRÆKTARRITSINS

Reykjavík

Faxaflóahafnir, Tryggvagötu 17
Gámaþjónustan hf, Súðarvogi 2
Johan Rönning hf, Klettagörðum 12
Landslag ehf, Skólavörðustíg 11
Moldarblandan Gæðamold hf, Gylfaflöt 20
Securitas, Skeifunni 8

Grindavík

Þorbjörn hf., Hafnargötu 12

Akranes

Norðurál, Grundartanga

Borgarnes

Skorradalshreppur, Grund

Hellissandur

Snæfellsbær, Klettsbúð 4

Búðardalur

Dalabyggð, Miðbraut 11
Skógarbýlið Innra-Leiti

Patreksfjörður

Oddi hf, fiskvinnsla – útgerð, Eyrargötu 1

Sauðárkrókur

Kaupfélag Skagfirðinga, Ártorgi 1

Akureyri

Akureyrarbær, Geislagötu 9

Húsavík

Norðursigling ehf, Hafnarstétt 9

Egilsstaðir

Fljótisdalshérað, Lyngási 12

Höfn í Hornafirði

Skinney – Þinganes hf, Krossey

Selfoss

Bláskógabyggð, Aratungu, Reykholti

Flúðir

Hrunamannahreppur, Akurgerði 6

ÍSLENSKAR VIÐARAFURÐIR

Skógræktarfélag Reykjavíkur á Elliðavatni hefur á boðstólum fjölbreyttar viðarafurðir úr íslenskum skógum. Til sölu er bolviður, flaggstangir, kurl, eldiviður, borðviður, kyndlar, tré og greinar.

Nánari upplýsingar í síma 564-1770 og á heimasíðu félagsins www.heidmork.is

Skógræktarfélag Reykjavíkur

Söngstjórimm við skógarmörk ekki svo ýkja langt frá fjallaskarðinu Col d'Izoard. Mynd: BJ

Ofan skógarmarka eru einstaka lerki og sembrafurur á stangli. Mynd: BJ

öld. Á þeim tíma er kastalinn var byggður vörðust menn Austurríkismönnum, sem á þeim tíma réðu m.a. yfir allri norður Ítalíu. Innan veggja kastalans var svo bær

eins og hann var á þeim tíma en upphaf bæjarmyndunar þarna er hægt að rekja allt til tíma Rómverja. Í raun er virkið klasi kastala sem teygja sig upp á efstu tinda í

Séð niður dalinn frá efstu skógarmörkum að þorpinu Cervières. Mynd: BJ

dalnum og þjónuðu á sínum tíma hernaðarlegum tilgangi.

Árið 2008 var Vauban virkið ásamt ýmsum öðrum mannvirkjum í grennd tekið inn á heimsminjaskrá UNESCO. Innan virkisveggjanna er byggð með þröngum bröttum steinlögðum götum og ekki ýkja margir íbúar en þess í stað eru byggingar nýttar undir verslanir og hótél en öllu er þessu samt vel við haldið. Hér fór hópurinn ekki leiðsögulaus heldur var honum skipt upp í þrjá hópa sem hver um sig hafði sinn leiðsögumann. Margt mætti af þessu læra þar sem þetta skapar bæði atvinnu og tekjur, um leið og ferðamaðurinn verður nokkurs vísari en ella. Í lok heimsóknarinnar litum við inn á verkstæði handverksmanna sem er til húsa í gamla bænum. Þeir sérhæfa sig í ýmiskonar verkefnum sem fáir aðrir hafa þekkingu á, m.a var þarna að sjá hin frægu Alpahorn og margt fleira. Þegar hér var komið sögu tók Denis, sem áður hefur verið nefndur, okkur í heimsókn í litla sögunarmyllu skammt utan við bæinn. Þetta er lítið fjölskyldufyrirtæki sem hefur

lengi verið að og sýndi eigandinn okkur verksmiðjuna, gangsetti eina sögina, tók nokkra boli og renndi í gegn. Hér er unnið bæði úr lerki, bergfuru og rauðgreni, ásamt öðrum tilfallandi efnivið. Þetta var afar fróðlegt og gaman að sjá að bergfuran er ekki síður notuð í borðvið en annað góðmeti.

Að loknum góðum degi var svo haldið á Hotel Vauban sem er í hjarta Briançon og þar gistum við tvær nætur.

Laugardagur 17. september

Morgunstund gefur gull í mund segir máltækið og var haldið snemma af stað í áttina að fjallaskarðinu Col d'Izoard. Þar er einstaklega fallegt og þægilegt að nálgast trjátegundir sem okkur þykja hvað eftirsóknarverðastar á þessu svæði, en það er sembrafuran, lerkið og bergfuran. Hér er hægt að finna þær á skógarmörkum vel ofan við hæð Hvannadalshnjúks og gott betur. Á þessum slóðum dvaldi hópurinn vel á þriðju klukkustund en þeir sem ekki höfðu sérstakan áhuga á því að velkjast um

Galvaskir vinir við myndarlega sembrafuru. Mynd: BJ

Sæluhús keisarans. Mynd: Sigurður Þórðarson

Í þoku og rigningu komu sér fljótlega í skjól í sæluhúsi Napoleons, sem hann lét á sínum tíma reisa fyrir ferðalanga eins og okkur. Var þar boðið upp á hina herlegustu steik og eftirrætti. Áttum við því láni að fagna að eigandinn hafði veður af komu okkar og lét sig ekki muna um að stíga á stökk og segja okkur sögu hússins og nágrennis. Þökkuðum við þessa óvæntu uppákomu með nokkrum hressilegum íslenskum lögum, svo undirtók í höll Napoleons. Fyrir vikið rann enn betur úr rauðvínskútum eigandans á alla línuna þar til Gabriel fararstjóra leist ekki lengur á blikuna. Var þá haldið að nýju á vit nýrra ævintýra og komið við á landbúnaðarmarkaði héraðsins í þorpinu Château-Ville-Vieille í Queyras. Reyndar var nú farið að síga á seinni hluta sýningarinnar í sumum básum, hvort sem það var nú veðrinu um að kenna eða því að

halla tók af degi. Engu að síður var fróðlegt að sjá þar líf og fjör, búsmala, afurðir, tæki og tól og ýmiskonar skemmtan sem höfðaði til yngri kynslóðarinnar. Þá var nokkru síðar stoppað á ekta handverks-söluastað þar sem hægt var að finna fallega gripi.

Var nú dagur þessi orðinn nokkuð strembinn og þeim sem ekki höfðu meira þrek ekið á hótelið, en þeir sem höfðu enn nokkra orku og nennu komu við á afar merkilegu jarðfræðisafni þar sem jarðsagan var sögð á afskaplega lýsandi og skemmtilegan hátt. Við vorum svo heppin að safnvörðurinn hafði komið oftar en einu sinni til Íslands og hafði því mikinn áhuga á því að kynna sem best fyrir okkur jarðsögu Alpanna. Fengum við því sannarlega áhugaverðan fyrirlestur sem enginn var svikinn af.

Eigandi sælubússins steig á stökk og sagði frá sögu hússins en Hrafnbildur Kristín Jónsdóttir þýddi yfir á ylbýra málið eins og svo oft áður í ferðinni. Mynd: Sigurður Þórðarson

Gengu menn bæði ánægðir og þreyttir til hvílu þetta kvöld.

Sunnudagur 18. september

Veðurguðirnir voru okkur ekki hagstæðir frekar en daginn á undan og fyrirhugaða ferð í háfjallagrasagarðinn Jardín

botanique du col du Lautaret varð að slá af vegna ófærðar, en garðurinn er í um og yfir 2.100 m hæð. Fyrir vikið urðum við að sveigja leið okkar suður á bóginn en áfangastaðurinn var stórbærinn Grenoble.

Um hádegisbil áðum við í smábæ þar sem við fundum okkur fallegan garð til

Husqvarna
ALLT FYRIR ATVINNUMANNINN

MHG Verslun ehf | Akralind 4 | 201 Kópavogi | Sími 544-4656 | www.mhg.is

að snæða nesti og var svo haldið áfram. Við vorum svo komin á hótelið okkar Gambettu í Grenoble um miðjan dag. Eftir það voru menn á eigin vegum fram að sameiginlegum kvöldverði daginn eftir. En í Grenoble er margt að sjá, enda stór bær með margt upp á að bjóða. Hér er öflugur háskóli og tæknisamfélag sem hefur þróast í tengslum við atvinnulífið. Nálægðin við Alpana markar einnig spor því ýmiskonar þjónusta við vetrar-, fjallamennsku og útivistariðnað er víða sjáanleg í borginni.

Hér eru fallegir garðar, lítil torg og góðir veitingastaðir, verslanir og fjölskrúðugt mannlíf. Nýtti fólk sér tímann hver með sínum hætti. Sjálfsagt hafa þó flestir farið í kláfi upp í hlíðarnar gegnt borginni.

Mánudagur 19. september

Þessi dagur var að mestu frjáls og hafði hver sinn háttinn á deginum. Sameiginlegur kvöldverður hófst svo kl. 19:30 á nokkuð rúmgóðum veitingastað í miðbænum. Á staðinn var mættur gamall

félagi frá því að við Gabriel fórum um þessar slóðir haustið 2011. Þetta var André Prochasson, sem hafði skipulagt ferð okkar um franska hluta Alpanna haustið 2011, en lesa má um þá ferð í grein Sæmundar Þorvaldssonar í 1. tölublaði Skógræktarritsins 2012. Urðu hér miklir fagnaðarfundir en eftir að hafa hætt að vinna vegna aldurs hjá Frönsku Skógræktinni hafði André alfarið snúið sér að móttöku og aðstoð við flóttamenn. Reyndar voru persónulegar aðstæður hjá honum með þeim hætti þetta kvöld að háöldruð móðir hans lá banaleguna þannig að því miður gat hann ekki dvalið lengi með okkur. Það var hinsvegar glatt á hjalla þetta síðasta kvöld okkar í Frakklandi. Mikið sungið og að lokum var tekið hið fræga „víkingaklapp“, nokkurskonar vörumerki sem gott var að hafa í farteskinu. Félagar okkar og bjargvættir, Gabriel og Kristall, sem höfðu verið með okkur allan tímann, voru leyst út með gjöfum og heillaóskum.

Á handverks- og vörumarkaði var að finna nánast allt sem hugurinn girntist, m.a. lerki-, sembra- og bergfurusnafsa, auk allskyns annars góðmetis. Mynd: BJ

 SSANGYONG

4x4

REXTON - ALVÖRU JEPPI!

VERÐ AÐEINS: **4.990.000 KR.**

GERÐU SAMANBURÐ Á VERÐI OG BÚNAÐI Á BENNI.IS

Verið velkomin í reynsluakstur!

| benni.is.

Reykjavík
Tangarhöfða 8
Sími: 590 2000

Reykjanesbær
Njarðarbraut 9
Sími: 420 3330

Bílaríki, Akureyri
Glerárgötu 36
Sími: 461 3636

Opið:
Virka daga frá 9:00 til 18:00
Laugardag frá 12:00 til 16:00

**Bílaþjón
Benna**
— Sérfræðingar í bílum

Bíllinn í þessari auglýsingu endurspeglar ekki endilega það verð og þann búnað sem tilgreindur er. Allar upplýsingar eru birtar með fyrirvara um villur.

Gjafavörur unnar úr viðarafurðum heimamanna. Mynd: BJ

Forstöðumaður jarðfræðisafnsins vildi fyrir alla muni að við áttuðum okkur á jarðfræðisögu Frakklands. Mynd: BJ

Reykjavík

Alþýðusamband Íslands, Guðrúnartúni 1
 ARGOS Arkitektar, Eyjaslóð 9
 Arkís arkitektar ehf, Kleppsvegi 152
 Á.T.V.R., Stuðlahálsi 2
 Brim hf, Bræðraborgarstíg 16
 Efling stéttarfélag, Sætúni 1
 Efnamóttakan hf, Gufunesi
 Eldhús sælkerans ehf, Lynghálsi 3
 Ennemm ehf, Brautarholti 10
 Fiskmarkaðurinn ehf, Aðalstræti 12
 Garðmenn ehf, Skipasundi 83
 Garðyrkjuþjónustan ehf, Skipholti 29b
 Gjögur hf, Kringlunni 7
 Gunnar Eggertsson hf, Sundagörðum 6
 Hilmar D. Ólafsson ehf, Eldshöfða 14
 HÖFÐI fasteignasala, Suðurlandsbraut 52
 Kjaran ehf, Síðumúla 12-14
 Landvernd, Þórunnartúni 6
 Laugarnesskóli, Kirkjuteigi 24
 Nexus afþreying ehf, Nóatúni 17
 ÓV - Vélar ehf, Jörfagrund 50
 Rafsvið sf, Viðarhöfða 6
 Raftíðni ehf, Grandagarði 16
 Rarik ohf, Dvergshöfða 2
 Reykjavíkurborg - Borgarbókhald, Borgartúni 12-14
 Reykjavíkurborg - Fjárm.skr.st. Rvík, Borgartúni 12-14
 Samiðn - Samband iðnfélaga, Borgartúni 30
 Skorri ehf, Bíldshöfða 12
 Slökkvilið höfuðb.svæðisins bs, Skógarhlíð 14
 SM kvótaþing ehf, Skipholti 50d
 Stjörnuegg hf, Vallá
 Suzuki-bílar hf, Skeifunni 17
 Tannsmiðjan Króna sf, Suðurlandsbraut 46
 Túnverk ehf, Jónsgeisla 45
 Umslag ehf, Lágmúla 5 (bakhús)
 Úti og inni sf, Þingholtsstræti 27
 Verkfræðistofan Afl og Orka ehf, Hraunbergi 4
 Verkfræðistofan VIK ehf, Borgartúni 6
 Við og Við sf, Gylfaflöt 3
 Þ Þorgrímsson og co ehf, Ármúla 29

Seltjarnarnes,

Seltjarnarneskaupstaður, Austurströnd 2

Kópavogur

ALARK arkitektar ehf, Dalvegi 18
 Byggðaðjónustan ehf, Pósthólf 97
 Jónsi sf, Digranesvegi 14
 Kjarni ehf, Lautarsmára 1
 Kópavogsbær, Fannborg 2
 MHG verslun ehf, Akralind 4
 Rafmiðlun hf, Ögurhvarfi 8
 Vetrarsól ehf, Askalind 4

Garðabær

Fagval ehf, Smiðsbúð 4
 Geislatækni ehf - Laser-þjónustan, Suðurhrauni 12c
 Raftækniþjónusta Trausta ehf, Lyngási 14
 Samhentir - Kassagerð ehf, Suðurhrauni 4
 Öryggisgirðingar ehf, Suðurhrauni 2

Hafnarfjörður

Alexander Ólafsson ehf, Álfhelli 1
 Hafnarfjarðarbær, Strandgötu 6
 Hagtak hf, Fjarðargötu 13-15
 Hlaðbær-Colas hf, Gullhelli 1
 Hvalur hf, Pósthólf 233
 Trésmiðjan okkar ehf, Lyngbergi 19a
 VSB verkfræðistofa ehf, Bæjarhrauni 20

Reykjanesbær

Suðurflug ehf, Bygg. 787, Keflavíkurfl.
 Verslunarmannafélag Suðurnesja, Vatnsnesvegi 14
 Æco bílar ehf, Njarðarbraut 19

Grindavík

Einhamar Seafood ehf, Verbraut 3a
 Hópsnes ehf, Verbraut 3

Mosfellsbær

Glertækni ehf, Völuteigi 21
 Nonni litli ehf, Þverholti 8

Séð yfir Grenoble frá fornu virki ofan bæjarins en þangað koma flestir svífandi í þessum sérkennilegu kúlum. Mynd: BJ

Priðjudagur 20. september

Það var ágætis veður þegar við lögðum upp frá Grenoble til Genfar en þangað er um hálfur annar tími í akstri og ekki ástæða til að stoppa á leiðinni. Eftir að hafa kvatt vini okkar, bílstjóra og leiðsögumann, var gengið að hefðbundnum verkum – innritun og öryggiseftirliti, sem gekk greiðlega.

Þó að eitt og annað hefði ekki gengið upp vegna snjókomu í fjöllunum eins og fram hefur komið voru menn almennt ánægðir með ferðina. Það er einnig rétt að áréttu fyrir þá sem síðar eiga eftir að heimsækja þessar slóðir á þessum árstíma, þ.e. í september, að þá er allra veðra von upp til fjalla þannig að hvenær sem er geta aðstæður breyst. Flug FI-565 var á áætlan og lentum við í Keflavík á um kl. 16:00 að staðartíma.

Pakkir

Sérstakar þakkir færi ég Gabriel og öllum þátttakendum í ferðinni.

Höfundur: BRYNJÓLFUR JÓNSSON

**SKÓGARPLÖNTUR OG
GARÐPLÖNTUR Í ÚRVALI**

SÓLSKÓGAR ehf.

Akureyri, sími 462-2400
solskogar@simnet.is, www.solskogar.is